پەیامی " سادقی هیدایەت "

زمناکۆ بورهان قانع

zimnaco@hotmail.com

لە ژیاندا کۆمەڵێك هەن کە پێش وادەی مەرگی خۆیان دەکەونو بەپێچەوانەشەوە کەسانێك هەن کە لەمەرگی خۆیان دوا دەکەون، دەتوانین بڵێین کە سادقی هیدایەت یەکێکە لەوانەی کە پێش وادەی مەرگی خۆی کەوتو بەدەستی خۆی کۆتایی بە ژیانە کورتەکەی هێنا.

ئایا ئەو خۆکوشتنە بۆ رزگاربوون بوو لە تەنگژە فیکریەکانی؟ یان ئیحساسێکی نەرجسی خۆی بووە بەرانبەر بە مەرگ؟ داخۆ ویستویەتی ببێت بە یەکێك لە رەمزە جوانەکانی دنیای ئەدەبیات؟ یان ترسی ئەو لە ژیان هانی داوە بۆ کارێکی لەو جۆرە؟ هەوڵ ئەدەم لە رێی ئەم پەیامەوە وەڵامی ئەو پرسیارانە بدەمەوە.

کارەسات لەوەدایە تۆ نوسەرێك بیتو بەردەوام ووشەگەلێکی ترسناك لە نوسینەکانتدا ئامادەگییان هەبێتو پاشان ئەو وێنانە نەقڵ بکەی بۆ سەر ئەرزی واقیع. ئەگەر پێش مەرگ هەست بکەیت تۆ بۆ ئەم ژیانە سازو تەیار نەکراویت، ئەگەر بزانیت مرۆڤێکی پشتکۆمو چەماوەیت بەرانبەر بە ژیان، یان ئەگەر درکت بەوە کردبێت کە خوێنێکی دەڵەمە بە دەمارەکانتدا گوزەر دەکات، یاخود لە نێو تاریکخانەیەکدا دوور لە نوور ژیان

دەگوزەرێنیت، ئەوا تەنها خۆکوشتنە کە چارەی هەموو دەردی سەرییەکانت دەکاتو سنورێك بۆ نەهامەتی دادەنێت.

ئێمە لەم ژیانە دەرکراین کەواتە مادامەکی دونیایەکی تر وجودی نیەو ژیان لە بناغەدا شتێکی پرو پووچو پڕ لەگاڵتەجاڕییە، کەواتە با هەموومان خۆمان بپێچینەوە بۆ عەدەم چونکە تەنها لەنێو ئەو ژیانە نەهلستیەدایە کە مرۆڤ دەزانێت چی دەکات، لەوێ، لە خەڵوەتێکی تاریکی ئەوێدا قاپێك شەرابی کۆن بنۆشەو لە پەنایەك هەڵبترووشکێ، یان وەك مریشك چینە بکە، پێدەچێت حەقیقەت هەر لەمەدابێت.

هیدایەت ئیحساسێکی ساردوسڕی هەیە بەرانبەر بە ژیان، دروست لە بزەیەکی سیحراوی دەچێت کە لە لێوێکی قلێشاودا ووشكو کرێت بووبێت، بە دنیای شێتیو گومڕاییو بێهۆشیو پڕ لەترسو تۆقاندنی خۆی تاریکیەکی سەرمەدی دەخاتە نێو ئەم جیهانە فانییە، تاریکیەك پاش کوژاندنەوەی ئەو چرایەی کە هەمیشە دووکەڵ دەکات، هەندێکجار پێکەنینێکی ووشك، گاڵتەجاڕ، تۆقێنەرو سارد شووشەی چراکە لە تاریکیدا ووردوخاش دەکات.

وێنە: وێنەی سادقی هیدایەت لە ناو تابوتەکەیدا، لە وێنەکەدا دەمو لوتی پڕاوەو چاوی هەڵاوساوە بە هۆی کاریگەریو پەستانی غازی ناو بەلوعە غازەکەی مەتبەخو حەمامەکەی... خۆکوشتنێکی شێتانە!! بەڵام زۆر جوان..

هەراسانە بەرانبەر بە ژیان، لەسەر تەختی نوستنەکەی باز دەدات، لەشی مردوو، لێوی قلێشاو، دەنگی نوساو، نیگای کوێر، کوڵمی زەق، هەمیشە رەشپۆشو بێ جووڵە، قاپێك شەرابی کۆنو مقەڵی تریاك تەنها کەلو پەلی ماڵەکەی ئەون، پاش ئەمانە بە پەنامەکییەوە لە کونێکەوە هەڵترووشکا.

ئادەی بزانە بیری خۆی بەچی بشواتەوە؟ چ هاودەمو خاتونێك دێت بەلایەوە؟ نا ... ئەو کەسی نیە.. هیچ کەس.. تەنها کۆمەڵێك ناوی ترسناك شك دەبات کە بۆ چیرۆکو نوسینەکانی داناوە... ببینە ئەم ناوانە چەند ترسناكو تۆقێنەرن:

(کوندەپەپووی کوێر، سێ دڵۆپ خوێن، تاریکخانە، مەرگ، زیندە بەگۆڕ، سەگی وێڵ، زمانی بێدەنگی گوێدرێژێك لەکاتی مەرگدا .... تاد). کەواتە لێگەڕێنو قوفلێکی ژەنگاوی بدەن لە دەرگا رزیوەکەی ژیانی ئەو! !.. بۆچی؟ پێدەچێت لەبەرئەوە بێت کە ئەو لە حەقیقەتدا لە ئێمە عارف ترە، تەنها خۆی دەزانێت کە تارمایی رەشی ژیانە تاریکەکەی بەسەر چ شەقامێکی تەڕو نسێ دار دا هەڵدەلەرزێت.

چ خەڵوەتێکە ئەم گۆشەگیریە ؟! هەمیشە پیاڵەیەك شەراب بە نێو ددانە قفڵبووەکانیدا دەزار دەنێت.."
وەبیرم هاتەوە، نـا، لەناکاو پێم ئیلهام کرا کە قاپێك شەرابم لە خەڵوەتی ژوورەکەمدا هەیە، شەرابێك کە ژەهری ددانی کوبرای تێکەڵ کراوەو بە قومێکی ئەو هەموو مۆتەی ژیان تەرتو تونا دەبن... دوایی دیسان گوتم: تۆ گەوجی، بۆ زووتر خۆت خەلاس ناکەی؟ چاوەڕێی چیت؟ مەگەر قاپی شەراب دە خەڵوەتی ژوورەکەتدا نیە؟ ... قومێکی بخۆوە جا بزانە چۆن دەفڕیت؟! گەوج... تۆ گەوجی... دەگەڵ هەوا قسان دەکەم! ". ئەوەتا ئێستا خۆی دۆزیەوە، بۆ یەکەمجارە کە هەستی سکون بەخشی بە نێو قەلبی دا دەگەڕێت، پاش کەمێك ئاوڕدانەوە، بەلام چۆن ئاوڕدانەوەیەك؟! بە جۆرێك کە ڕیتمی بێدەنگیی ئەو سکون بەخشییەی شەرابەکە تێك نەدات، بەڵێ.. ڕێك بەو جۆرە... چ دەبینیت ؟
تەنها مقەلی تریاك!! بەلام ئێستا ئەو نینۆکی قامکی شەهادەی دەستی چەپی دەجوێت!! بیر لە چی دەکاتەوە؟... نازانم.. پێدەچێت بلێت تەنها لە بێهۆشیدایە کە مرۆڤ هەست بە جوانی ژیان دەکات!! نـــا.. نـــا.. من ناتوانم بلێم ئەو پیاوە بۆ تەنها لەحزەیەکیش ژیانی لا جوان بووەو خۆشی ویستووە.. باشە ئەدی بیر لە چ دەکاتەوە؟ ڕەنگە ئەمجارە بیر لە ووشەگەلێکی ترسناکتر لە ناوی چیرۆکەکانی بکاتەوە، بۆ نمونە لە چەشنی ئەم ووشانە:
(قەبر، تابوت، خوێنی دەڵەمە، خەوی مەسنوعی، تریاکو شەراب، تەنگەنەفەس بوون، هێڵنج، ڕشانەوە، تەرم، گۆڕستان، هەناسە هەڵکێشان، دەمار بڕین، تۆڕی جاڵجاڵۆکە، ڕووناکیو شۆقی لەرزۆك، چەمانەوەی پشت، قامك گەستن، ئەشکەنجە، جرجو مشك، سێبەری خواروخێچ، چۆڵەوانی، لوورەی گورگ، قاڕەی قەلەڕەش... تاد).

تۆ بڵێی لەسەرەتادا ڕەگو دەمارو ئێسکەکانی خۆی تووشی پوکانەوە کردبێت؟ ئەی ئەم کارەی بۆ لەدەست دێت؟ وەبیرم کەوتەوە ئەو شەوە لە ماڵی ئەودا خوانو سفرەو خۆراکێکی بەتام بۆ کرمەکانو جرجەمشکەکان سازکرابوو!! دەیویست خۆی پێشکەشی ئەوان بکات.. تەماشا ئەو خواردنە خۆشە!! دەمارو ئێسکی پوکاوە!! ئەم قسەیە مایەی پێکەنینێکی ووشکە.
لەبەر زەینی ئەودا دنیا تاریکو ڕەش داگەڕاوە چەشنی مردویەکی ساردوسڕ، بێ هەستو بێ بزووت، سێبەرەکان لەبەر دەمیدا دەلەرزێن، سواری گالیسکەیەك بووە کەچی نایگەیەنێتە شوێنی مەبەستو بە لاڕێدا دەیبات، تەمو مژێکی خەست بەری دنیای گرتووەو ئەویش وێل بووەو تەنها ڕێ ی گۆڕستان شارەزایە.
گالیسکەکە دوو هێستری بۆزی پیری لمۆز قەڵبی لێ بەستراوەو پیرەمێردێکی پشتکۆم ڕێشمەو دان لەغاوی هێسترەکە دەسوڕێنێت، لەناو گالیسکەکەدا تاکە شوێنێك کە بۆ مەردووم ساز درابێت تابوتێکی شکاوەو بزماری تابوتەکەش ژەنگی هەڵهێناوە، هەوایەکی شێدار دێتە ناو تابوتەکەو مەحاڵە جارێکی تر بچێتە دەرەوە.
ئایا هێسترەکان ڕێڕەوێکی راستو دروست دەگرنە بەر؟ بۆ کوێ دەڕۆن؟.. بۆ گۆڕستان!! چەند ناوێکی پڕ لەترسو بێزاریە؟ ئەی پیرەمێردی پشتکۆم بۆ وادەکات؟ ئەی ئەم چی دەکات لای تابوتەکە؟ ئەی بۆ دەبێت

بزماری تابوتەکە ژەنگی هەڵهێنابێت؟ ئەی ئەو هەوا شێدارە بۆ لە تابوتەکە ناچێتە دەرەوە؟ پرسیارگەلێکی بێ مانا بە ئەندازەی بێ مانایی ژیان.

لە پشتی گالیسکەکەدا سەرمای بوو کۆخەیەکی وشکی کرد، لەشی داغ ببوو، لە راستیدا ئەو سەرمایەتیو وشەی داغ بوون بۆ سوتانە بە شتێکی گەرم نەك بۆ هەڵلەرزین، بەڵام بۆ داغ بوو؟ منیش دوای ماوەیەك وەبیرم هات کە خوێنی دەڵەمە دەنێو دەمارەکانیدا گوزەری دەکرد! ئایا لە ترسی مەرگ بوو؟ یان لە ترسی بینینی رێشمەو دان لەغاوی دوو هێسترە لمۆز قەڵبەکە بوو کە پیرەمێردێکی پشت کوورِ ئاراستەکەی دەگۆرِێت بەرەو گۆرِستانێکی چۆڵ؟ بەڵێ... گۆرِستانێکی چۆڵ کە تەنها ئەوی لێیە... کەسی لێ نیە... ئەوەندە چۆڵە پەپوو دەخوێنێت!!.

ئەم سەفەرە بیرکردنەوەیەکی شێتانەیە بەلام ئەو سازو تەیار نەکراوە بۆ خۆشنودی، ئەو تاریکی بە سەرچاوەی جوانی دادەنێتو دەڵێت: " روناکیم پێ خۆش نیە، لەبەر هەتاو هەموو شتێك لوسو ئاسایی دەبێت، ترسو تاریکی سەرچاوەی جوانین، پشیلەیەك بەرۆژ لەبەر روناکیدا، ئاساییە، بەڵام لە شەوی تاریکدا چاوەکانی زیتەیان دێتو تووکەکانی دەبریسکێنەوەو جووڵەکانی مەرموز دەبن- پنچکە گوڵێك بە رۆژ مەلوولەو تەونی جاڵجاڵۆکە داپۆشیوە، شەو دەڵێی رازو رەمزێك لەدەوری شەپۆلان دەداو مانایەکی تایبەتی بە خۆوە دەگرێ".
لێرەدا وا بەدەردەکەوێت کە ئەو وەك گیانداری زستانی دەچێتە نیو کونێکەوەو لە تاریکی خۆیدا نقوم دەبێت، پێدەچێت ئەمە ژیانی ئایدیاڵی ئەو بێت چونکە ژوورەکەی وی بە شێتخانەیەك دەچێت! گوێ بگرە لە وەسفی ژوورەکەی خۆیدا چ دەڵێت:

" نازانم دیوارەکانی ژورەکەم چ شێکی ژەهراوییان پێبوو کە بیرەکانی منیان دەرماندا و دەکرد- من دڵنیابووم کە بەر لە من کەسێکی خوێنگرتوو، کەسێکی شێتی پەتیارە لەم ژوورەدا بووە".

ئەی دەربارەی سێ دڵۆپ خوێنەکە چی بنووسم؟ " ئەو سێ دڵۆپە خوێنەی کە لە گەروی دەرِژێت هی گوربە نیە هی بایەقوشە"، چونکە دوای ماندوبونێکی زۆر لە ژیان ئەو دێت تەماشای خۆی دەکات، وای خودایە چ دەبینێت؟!! دیمەنێکی زۆر ترسناك!! دوای سەفەرە شێتانەکەی دەبینێت جلەکانی درِاون، سەرتاپای ئاوێتەی خوێنی دەڵەمە بووە، دوو زەرگەتە لە دەوری وی دەفرِنو کرمگەلێکی سپی بچووك لەسەر لەشی تێك دەبەزنو قورسایی مردوویەك سنگی دەگوشێت!! تەواو.. ئیدی ئەو خۆی ئەشکەنجە داو خۆی خەڵاس کرد چونکە گاڵتەی بە ژیان دەهاتو هەستی دەکرد بۆتە میکرۆبێکی کۆمەڵو بونەوەرێکی زیانە خورۆ، تەنبەڵو تەوەزەلەو بەهەڵە هاتۆتە سەر دنیا، تەنها خواردنو خواردنەوەی ئەو ژەهری پۆتاسیۆمو تریاكو شەرابە، تۆ بزانە لە وەسفی ژەهر خواردنەکەیدا چەند بەتامەوە باسی لێوە دەکات:

" سیانووری دۆ پۆتاسیۆمم کردەوە، لە قەراغی گرمۆڵە هێلکەییەکەی بە قەرا دوو گرەمم تاشی، دە کاشەیەکی بەتاڵم نا، بە چەسپ لێوارەکەیم چەسپ کردو خواردم. نیو سەعاتێك تێپەرِی، هیچ هەستێکم نەکرد، سەر کاشەکە کە هەندێکی ئاوێتە ببوو سوێر بوو، دیسان هەڵمگرتەوە. ئەمجارە بە قەرا پێنچ گرەمم لێ تاشیو کاشەکەم قووت دا، چووم دە تەختەکەمدا خەوتم، وەها خەوتم کە بەشکەم ئیدی هەڵنەستمەوە!".

ئێستا تەواو ، ئەڵقەیەکی ئاگرین لە چوار دەوریەتیو دەبێت وەك دووپشك بدات بە خۆیەوە، ئێستا... ئەو چیتر هەناسە نادات.

تێبینی : هەندێك وێنەو نوسینی ناو کەوانەکان ووتەی "سادقی هیدایەت" ن، لە چیرۆکەکانی (کوندەپەپووی کوێر، سێ دڵۆپ خوێن، تاریکخانە، و زیندە بەگۆڕ) وەرمگرتوون.

زستانی/ دووهەزارو حەوت

شوێن: ماڵەوە/ ناو جێ ی نوستنەکەم

کات: تەماشای کاتژمێری سەر دیوارەکەم کرد، کاتژمێرەکە خەوتبوو، بەڵام هەستم کرد کە نیوەڕۆیە.